

אשית עצות בנפשי

שיעורים ושיחות

ממורינו דאש

הישיבה שליט"א

קב"ב
שנה ג'

פרשת בא
תשפ"ו

שיעור לילי שישוי
פרשת בא תשפ"ג

דברים שנאמרו
אחרי לימוד
השיעור הלכה

לשמיעת השיעורים

קול ברסלב: 1212-444-9191

– פנימי –

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

להערות והארות: ushiseb@gmail.com

ליל שישי פרשת בא תשפ"ג

להתחדש עם דברי רבינו

נזקף לזכותו, וכעת שאנו זוכים לעמוד כאן ולסיים מסכתות בבלי וירושלמי, זה רק בזכות הדיבורים שר' נתן כתב, כי אם לא היה לנו שיחה ע"י היינו אבודים לגמרי, בשלמא אברכי הכולל עוד היו לומדים משהו, אבל מה היה איתנו אנשים פשוטים, וכאן הגיע ר' נתן וגילה לנו שרבינו דיבר הרבה איתם על לימוד במהירות, ומוהרא"ש ביאר היטב את דרך הלימוד של רבינו, כתב והדפיס וכתב והדפיס עד שזכה להכניס את הדיבורים בתוכינו.

ריבוי ההפצה – להציל נפש אחת

אנשים שואלים מה הענין בברסלב שהם מדפיסים ספרים וגליונות למלא את הגניזה, ומוהרא"ש הדפיס רבבות ספרים והפיצם על פני תבל, ולא היה קודם לכן דבר כזה, שאדם אחד יעשה דבר כזה, הוא הדפיס מליוני ספרים ללא גוזמא, היה פעם בשנה אחת שמוהרא"ש הדפיס מליון קונטרסים, הוא הדפיס את זה בסין, ואנשים תמהים על מה מדפיסים כל כך הרבה ספרים, הרי אנשים זורקים את זה לגניזה, ומוהרא"ש עשה כך רק בגלל שיחה אחת של רבינו, שאמר [חיי מוהר"ן סימן שצ"א] שהיה פעם בן מלך שהיה חולה מאוד, עד שכל הרופאים נתיאשו מלרפאותו, והגיע רופא מופלג בחכמה ואמר שיש בידו תרופה יקרה מאוד, ואמר למלך, היות שבנך חולה מאוד עד שאי אפשר ליתן לתוך פיו אפילו טיפה אחת, וכל צלוחית מתרופה זו עולה ממון רב, אבל אם נמלא הרבה חביות מתרופה זו ונשפוך על החולה, אולי יכנס איזה טיפה לתוך פיו ויהיה לו רפואה. ומוהרא"ש הסביר שלכן יש להדפיס רבבות גליונות וספרים, ואף שהדבר עלה לו ביוקר, ושילם

שלום עליכם, אני לא הייתי כאן שבועיים, הייתי קודם בארץ ישראל ואחרי זה במאנסי, וכעת אנחנו מתחדשים בהתחדשות, כשנותנים שיעור שבוע אחרי שבוע אפשר להירדם... רבינו אמר [שיחות הר"ן שיחה נ"א], שלא טוב להיות זקן לא חסיד זקן ולא צדיק זקן, אין שום טעם בזקן, רק היצר הרע נקרא מלך זקן, היצר הרע רוצה שהכל יהיה זקן, שוב פעם שבת ושוב פעם יום טוב, הכל אותו דבר, רבינו אמר שהוא יכול רק דברים חדשים, כל הזמן צריך להתחדש, יש דיבור מרבינו, ור' נתן אומר [שיחות הר"ן שיחה א'] שרבינו אמר דיבור זה ברתת ובזיע, וכך אמר: 'אייערע קינדער זאלט איר מודיע זיין וואס דא האט זיך געטאן' [תודיעו לבניכם מה היה כאן]. יש המון דיבורים מרבינו אבל לא היה מי שיכתוב אותם, וקצת השיחות שיש לנו זה מה שר' נתן הספיק לכתוב, ורבינו אמר שיש לנו להודות לאברך הזה, כי בלעדיו לא היה נשאר דף של גניזה ממני, ור' נתן כתב כל שיחה וכל סיפור שראה ושמע אצל רבינו.

השיחות שכתב ר' נתן הם לנצח נצחים

יש דיבור נורא מר' נתן שקשה לאמרו, וכך אמר: אני מתחרט על התורה ועל התפילה שהארכתי בהן במקום להיות אצל רבינו ולשמוע ממנו עוד שיחה ועוד דיבור. זה דיבור חריף קצת אבל זה דיבור נכון, כי תורה ותפילה שכן אדם לוקח איתו לעולם הבא זה רק מה שהפסיק ללמוד ולהתפלל ולא יותר, אבל אם זכה לכתוב שיחות ועצות של הצדיק, יכולים בדורות הבאים רבבות אנשים ללמוד ולהתפלל על ידם והכל

פרעה לא רצה שיחדירו בילדים

את הדברים האלו אנחנו רואים בפרשתנו, כי פרעה אמר למשה רבינו 'לכו נא הגברים ועבדו את השם', אתה תלך ותעבוד את הקב"ה, תיסע לאומן לרבינו, תלך אתה לשיעור לשמוע מרבינו, מה אתה רוצה מהילדים, תעזוב את הילדים, לכו נא הגברים כי אותה אתם מבקשים, אתם אומרים שאתם רוצים לעבוד את ד', אז תעזבו את הילדים, פרעה טוען טענה חזקה כפי שרש"י אומר, אין דרך הטף לזבח, אבל משה רבינו התעקש ואמר 'בנערינו ובזקינינו נלך בבנינו ובבנותינו', כי רק אם מחדירים את העבודה אצל הילדים הקטנים, אפשר להעמיד דורות להקב"ה, צריך להגיד לילדים קטנים שיש הקב"ה וש אפשר לפנות אליו, הילד בוכה לאבא ושואל, מה אני יכול לעשות הילדים בתלמוד תורה צוחקים עלי, אבא שלו אומר לו בא נבקש מהשי"ת, שאף אחד לא יציק לך, ושאתה לא תציק לאף אחד, והאבא מלמד אותו מידות טובות לא להציק לאף אחד, ומסביר לו שאם צוחקים עליו זה רק כי מקנאים בו, וכשהילד מאוד רוצה משהו אומרים לו בוא נתפלל על זה להקב"ה, צריך להחדיר בהם אמונה ותפילה ומידות טובות.

לחשוב על עתיד ילדינו

ובפרט הדבר נוגע כשמגיע שבת קודש, יום השבת הוא היום הכי חשוב למען דורותינו ולמען העתיד שלהם, כרגע הילדים מקשיבים לך והם נראים ילדים טובים, אבל אין לך מושג מה יהיה עוד עשרים שנה, תחשוב מה יהיה אז, האם הבן שלך גם ירצה לעשות סעודת שבת כמור, כעת אין לו ברירה ואתה נותן לו סטירה שישב בשולחן, תחשוב מה יהיה בעוד עשור, איפה הם יהיו, מה הם יעשו, האם הם יהנו מזה וישמחו לשבת בשולחן שבת, אני התחתנתי וד' עזר לי ומצאתי קן נאה, חסידות ברסלב, ומי יודע איזה קן ימצאו

על כך מחיר רב, דמים תרתי משמע, שפכו את דמו, ושפך גם ממון רב, אבל אולי מתוך כל כך הרבה חביות שנשפכים יכנס טיפה אחת באיש אחד ויוכל להתקרב אל ד'.

להביא את הילדים לרבינו

מורה"ש כותב שהתלמידים של רבינו כל כך אהבו את רבינו שהסתכלו עליו כמו על אבא, הם היו מאוד פתוחים איתו וסיפרו לו את כל מה שעשו ושאלו אותו אם זה נכון מה שעשו, ואחד מתלמידי רבינו היה ר' יודל מדאשיב, הוא היה צדיק גדול והיה מבוגר מרבינו, והיה מתלמידי הרה"ק ר' פנחס מקאריץ זי"ע, והוא התבטל לגמרי לרבינו, ופעם אחת נסע לרבינו ובנו ביקש להצטרף אליו, אבל ר' יודל לא רצה שבנו יבוא איתו לרבינו, וכשהגיע ר' יודל לרבינו, מיד אמר לו רבינו, אני חידוש גדול שאנשים מאמינים בי ומגיעים אלי, אבל כשהילדים רוצים לבוא, לא מרשים לילדים לבוא, רבינו מאוד רצה שנחדיר בילדינו את ההתקשרות, שהילדים ישאלו מה זה הנסיעה הזאת לצדיק, למה אי אפשר ללכת ישירות להקב"ה, ואנחנו נסביר להם איך אנחנו עתידים להיות בלי צדיק, בלי רבינו אנחנו נחשוב רק מכסף, ונחשוב שוב ושוב איך לשפץ את הבית, אחרי שכבר שיפצו את הבית צריך שוב לשפץ את המטבח כי השכן עשה כבר מטבח חדש, ולכן מגיעים שוב ושוב לרבינו להיזכר מהקב"ה, ואז ישאל הילד, אבא, האם מי שאין לו את רבינו לא זוכר מהקב"ה, עונה לו האבא, אני לא יודע מה קורה עם אנשים אחרים, אני יודע שרבינו מזכיר לי שוב ושוב מהקב"ה, כשאנחנו יושבים בשולחן שבת עם הילדים חובה עלינו להחדיר את זה בילדינו, לדבר איתם מרבינו, להגיד להם איזה שיחה מרבינו, הרבה פעמים אני עושה כמו משחק לילדים, שכל אחד יגיד איזה דיבור או שיחה מרבינו, אחד יגיד שרבינו אמר לא להתייאש, אחד יגיד שרבינו אמר שמי שמדבר עם השי"ת נהיה איש כשר וכך הלאה.

להגיד לילדים שע"י הצדיק נוכל לקום

צריך להגיד לילדים שהחיים לפניהם, ויש אנשים שיש להם נסיונות קשים ומרים, ויכולים ח"ו ליפול בעבירה גדולה, ואם אין להם חזקת צדקה ואין להם את רבינו שיגיד להם לקום מהעבירה ולחזור בתשובה אל השי"ת, הם יכולים להישאר בעבירה, כדברי חז"ל עבר ושנה נעשית לו כהיתר, בהתחלה יש על זה מצפון והלב דופק, אבל כשאין מי שיגיד להם לחזור בתשובה וחוזרים על העבירה שוב ושוב מרגישים שכבר הותר להם, וכשיש צדיק שמעיר את האדם ואומר לו לחזור אל ד', הם לא יפלו שוב, וידעו איך לקום, צריך להגיד לאנשים שיש בכל דור את משה רבינו, את הצדיק שאומר לאנשים לחזור בתשובה, מוהר"ש כותב שהצדיק הדור הוא רבינו, בכל הדורות האלו עד ביאת המשיח, רבינו הוא הצדיק הדור, כמובן שיש חברים שמדברים איתם, ויש את תלמידי רבינו שמחדשים את לימודי רבינו, אבל חייבים להכניס את רבינו בילדים שלנו, לא כמו שפרעה אומר לא להביא את הילדים ושיתחבאו בשיעור חזקת צדקה ולעשות מזה שתיקה, אלא לדאוג על הילדים על הדורות הבאים, על אף שכרגע הם מציינים ונכנסים למיטה בזמן ואוכלים רק את ההכשר שאתה רוצה, ומה יהיה עוד כמה שנים כשיבין שמותר לשתות גם חלב עכו"ם עם הכשר ירחם השם, זה מטמטם את המוח, אני אומר את זה ברבים אחרי שכבר אמרתי לכם אנשים ביחידות, ההיתר של הגר"מ פיינשטיין לא היה בשבילנו, תסתכלו בתשובות שכתב שההיתר לא מיועד ליראי השם, ומי ששתה את זה יעשה מהר תשובה על כך, זה נכנס לתוך הדם, צריך הרבה לבכות שזה יצא מהדם, ולכן אני אומר להורים, תשקיעו כוחות בילדים שלכם, אני אומר להורים אם אתם הולכים קצת ליד חוף הים ואתם יודעים עד איפה אתם יכולים ללכת בלי גרביים בחוף, הילדים שלכם יכנסו עוד קצת בפנים, ירחם השם מגיעים גלים ויכולים לסחוף אותם, צריך לרחם עליהם, ולהכניס בהם כעת את

ילדיי, שלא ימצאו איזה שיכור שיפרק להם את הבית, יש כאן אברך שהיה גבאי אצל איזה אדמו"ר ואשתו התקשרה בלילה למה הוא לא מגיע, והוא אומר את זה לרבי שלו, אמר לו הרבי אם היא מתקשרת שאתה צריך לבוא הביתה היא חייבת טיפול, תגרש אותה ותישאר כאן גבאי, ד' ישמרנו, אנחנו צריכים להשקיע כעת כוחות שהילדים שלנו לא ירצו לעוף ליד איזה שיכור שיגיד להם לפרק את הבית ולהחריב את החיים, לעשות סעודות יפות, שירצו לעשות סעודות כאלו.

במשך החיים כולם צריכים חזקת

ובסעודות שבת זה הזמן להסביר להם לילדים על רבינו, שיזכרו מרבינו כל החיים, להסביר להם שיש רבי שידע לחזק בכל מצב, ואם ישאלו על מה צריך חזקת, צריך להגיד להם שכעת החיים נראים ורודים ויפים, אבל אחרי זה כל אחד עובר מה שעובר, אין משהו שלא עובר, גם אם נראה כאילו שפלוגי עשה את זה, פלוגי הצליח, הוא התחתן טוב ויש לו כסף ויש לו בית ויש לו ילדים וההורים שלו תמכו בו כל הזמן... הדברים האלו לא נכונים בכלל, בעולם הזה אין מי שלא עובר משהו, כל אחד עובר מה שעובר, וכולם חייבים חזקת, מי שהצליח באמת זה רק מי שעובד את השם, והוא יכול להגיד שהצליח רק בסוף החיים שלו, כפי שרבינו סיפר [חיי מוהר"ן סימן תקכ"ב] על צדיק אחד ממדינת ליטא, שקודם פטירתו הכה באצבע צריכה כדרך העולם שמכין באצבעות זו על זו, אגודל על אמה עד שנשמע קול מביניהם, ואמר בשמחה בזה הלשון 'איבער געשפרינגען', שהיה בשמחה גדולה שקפץ ודילג על העולם הזה והבליה, ורבינו שיבח מאוד את הצדיק הזה שזכה לומר כך לפני מותו. הצדיק הזה היה הבעל "יסוד ושורש העבודה", ואת זה אפשר להגיד רק לפני פטירת צדיק, אבל במשך החיים אין מי שיצליח באמת, כל אחד ואחד צריך חזקת על מה שעובר, ורבינו נותן חזקת.

כל החיזוקים והדרשות.

ידידת הדורות

לפני שנים שכרנו קצמפ מיהודי של"ע לא היה לו שום שייכות ליהדות, הוא היה מעל גיל תשעים שעלה מרוסיה ולא ידע כלום על יהדות, אבל היה לו לב יהודי, והוא היה מסוכסך עם הבן שלו, ופעם אחת נכנס אלינו בליל שבת הוא שמע את השירים והתעורר והתחיל לבכות וסיפר שהוא הניח תפילין רק פעם אחת בחייו, הבחורים כאן התחילו להניח לו תפילין כל יום, והוא סיפר לנו שהוא מדבר רק עם בנוטיו והן ירשו אותו, אבל עם הבן שלו הוא לא מדבר, כי הם כולם התחתנו עם נוצרים, אבל הנכדים של בנוטיו ימשיכו להיות יהודים ולכן זה לא כל כך הפריע לו, אבל הבן שלו שהתחתן עם נכרית גרם שנכדיו יהיו גויים והוא לא מחל לו על זה, מה אני רוצה להגיד לכם עם זה, שגם אנשים כאלו שלא יודעים כלום מהיהדות, בכל זאת יש לילדים שלהם עוד מדרגה אחת לאן לזוז אחורה רח"ל, וכמה אנחנו צריכים להיזהר ולראות שילדינו יהיו חזקים באמונה ויראת שמים, ולכן ניתן להם את כל העצות של רבינו, בנערנו ובזקנינו נלך, שהילדים שלנו ידעו שיש רבי ויש תיקון הכללי, ומי שנפל יכול לקבל תיקון, רבינו אמר שהוא הביא את התיקון ממקום כזה גבוה שאף אחד לא הצליח להגיע לשם ולמצוא את התיקון, תלמדו את הילדים שלא משנה מה יהיה תמיד אפשר לשוב בתשובה ולחזור אל השי"ת, אפשר לקחת את התיקון הכללי ולהגיד את עשרת המזמורים, ורבינו יתקן אותנו, רבינו אמר פעם 'כלום כבר לא יהיה מאיתנו', משהו יהיה, רבינו יתקן אותנו, ונלמד את הילדים גם על הליכה למקווה, כפי שרבינו אמר שמקווה היא התיקון הראשון.

לספר לילדים ולא לתת דרשות ארוכות

אי אפשר לתת דרשות של מוסר בבית,

אי אפשר שהאבא ישב ויתן שיעורים ודרשות לילדים, אבא התלונן בפניי שהוא רוצה לקבוע שיעור מוסר עם הילד שלו, והילד לא מסכים, בטח שהוא לא מסכים, גם אני לא מסכים שיתנו לי שיעור מוסר, אבל אבא חכם מכניס את דיבורי רבינו באמצע הסעודה ובאמצע המשחק, מספר להם סיפור יפה של רבינו, שיחה יפה של רבינו, פרעה לא הסכים לזה, פרעה רק רצה שהגברים ילכו לבד, ומשה רבינו לא וויתר, וביקש שכל הילדים ילכו וישמעו שיש הקב"ה ויש צדיקים, מוהר"ש היה אומר שהטעם שרואים המשכת הדורות אצל יראי השם, כי הם מביאים את הילדים בשבת לבית הכנסת, ואילו המודרנים לא מביאים את הילדים והם סוברים שעל פי הלכה הוא קטן וצריך לתת לו לשחק, ובכך מצוה קוראים לילד ואומרים לו שהוא חייב להתפלל ואז הוא כבר לא רוצה, התקשר אלי יהודי מברוקלין שהוא רוצה לבוא אלי עם הנכד שלו להניח לו תפילין, הבנים שלו ל"ע ירדו מהדרך, והסבא רוצה שהנכד לכל הפחות יניח תפילין ביום הבר מצוה, ואני רואה איך הילד נכנס לבית מדרש ומסתכל כאילו שלא ראה אף פעם בית כנסת מימיו, ב"ה שהילדים שלנו מרגישים בבית כנסת כמו בבית.

להנעים את הבית מדרש לילדים

הילדים שלנו באמת מרגישים טוב בבית מדרש, כמובן שאסור לתת לילדים שיפריעו לבית כנסת, אמרתי פעם לאברכים מה לעשות, אני מביא קצת סוכריות ואני עושה מבצעים לילדים שלי ונותן להם מדי פעם קצת סוכריות, ב"ה שהרבה התחילו לחקות אותי ועושים ככה, והמצב השתנה כאן, כשהגעתי להיכל הקודש היה ששון ושמחה עם הילדים, אחרי ששטפתי בערב שבת את כל הבית מדרש, הגיע ילד ולקח את כל הדלי עם המים המלוכלכים ושפכו את הכל... אני לא מאשים את האבא כי אבא שלו גם לא חניך אותו וגם אבא שלו וכו' עד אדם הראשון, זה נקרא חטא אדם הראשון,

בסוף תקצרו את הפירות ותרוו נחת, פרעה צעק תלך אתה לבית מדרש ותעזוב את הילדים, הם רק ילדים, אבל משה רבינו אמר לנו כוואו ניקח את הילדים שלנו לבית מדרש.

להגיע לרבינו לפני גיל שבע

פרעה צעק מה זה לקחת ילדים למדבר, אבל אני נוסע לרבינו ואני לוקח את הילדים איתי, רבינו הבטיח [חיי מוהר"ן סימן תקי"ז] שמי שיביא אליו את הבן שלו לפני גיל שבע, הוא יזכה שהילד ילך לחתונה עם חולצה נקיה, נקי מן החטא. מוהר"א"ש מביא ב'אשר בנחל' שהשיחה של רבינו הוא גם היום בזמן הזה, כשמביאים את הילד לציון של רבינו. אני זוכר שבכל השנים כשראיתי את השיחה רק האמנתי בזה, אבל כשיש לנו כבר תלמוד תורה עם מאות תלמידים שלוקחים את הילדים לרבינו לפני גיל שבע, ואני ראיתי את הילדים איך שהחתנו, עכשיו אני יכול להגיד שאני לא רק מאמין לשיחה אלא ראיתי את השיחה, ברוך השם, הילדים ניגשים לחתונה נקיים לגמרי, אין להם בכלל מושג מה זה חטא, על אף שישבים כאן בשיעורים ומדברים כל הזמן מפגם הברית והם עושים תשובה על זה, אבל אין להם בכלל מושג מחטאים, הם נקיים לגמרי, כמוכּן שהם עושים תשובה על מחשבות נקיות ועל ראיות נקיות.

לא להכריח עם תפילה ועברי

יש אברכים ששואלים מה לעשות אם הילד שלהם עוד לא חפס לגמרי את קריאת העברי, והוא לא יודע לקרוא טוב את התיקון הכללי, האם יש ענין לנסוע איתו לפני גיל שבע, התשובה היא שאין חובה לילד להגיד את ה'תיקון הכללי', רבינו אמר להביא את הילד אליו, הוא לא אמר שהילד חייב להגיד תיקון הכללי, תביא את הילד ותגיד אתה תיקון הכללי, מוהר"א"ש כותב שאם הילד כבר יודע עברי ויודע לקרוא את התיקון הכללי בוודאי שזה דבר חשוב,

יש אנשים שקיבלו ממוהר"א"ש רק דבר אחד, לא להעניש את הילדים, ולא אומרים להם כלום, היה פעם אברך שראה את הבן שלו רץ אחרי אחיו עם סכין ולא אמר לו כלום, כי מוהר"א"ש אמר לא להעיר להם, מה זה הדבר הזה, הרי מוהר"א"ש עצמו הוכיח והעיר לילדיו, ואם היה צריך הוא היה נותן סטירה קטנה לילדים שהפריעו בבית מדרש, אסור לתת לילדים להפריע בבית מדרש, לתת ממתקים לילדים זה עצה טובה, לא צריך לתת להם המון ממתקים, כפי שלמדנו השבוע בגמרא שאפשר להשתכר מדברים מתוקים, כמו שאמרו על תאנים [דבילה קעילית], ויש מחלוקת אם מותר לכהן להיכנס לבית המקדש לעשות את העבודה אם אכל תאנים כאלו, אבל אפשר לתת להם כמה דברים קטנים, חלק מהילדים מספיק שישבו עם ספר א' ב', וחלק מהילדים כבר יודעים להגיד 'ושמרו' או 'נקדישך', והגדולים יותר יכולים כבר להגיד יותר, וכשהילדים גדלים עם הבית מדרש, הם לא מקבלים את העול בגיל שלש עשרה, זה כבר חלק מהחיים שלו.

להרגיל את הילדים מגיל צעיר

הדבר הזה נוגע בכל דבר ולא רק בתפילה, זה גם בציצית ושאר דברים, ילד בן שלש עשרה קשה לו להתחיל ללבוש ציצית, לא נוח לו עם זה, אנחנו מרגילים את הילדים הקטנים בציצית ובכיפה, ילד בן שלש שמוריד כיפה מקבל מיד גערה מהוריו שילבש את הכיפה, אולי יבוא כאן זמן שיהיה אסור להעיר לילד בן שלש, רחמנא ליצלן מה שהולך היום עם העולם הליברלי. אותו דבר זה בברכות, לפעמים רואים ילד ניגש לברז ושותה בלי לעשות ברכה, כי לא אמרו לו כלום, רק ילד שהוריו אמרו לו מאות פעמים, נו ברכה, ברכה, הוא בסוף ידע שאסור להכניס שום דבר לפה בלי ברכות, אני עושה ברכות עם הילדים שלי כשעדיין לא יודעים לדבר, שישמעו וידעו ויבינו שלא מכניסים שום דבר לפה בלי ברכה, אם תשקיעו את הכוחות כעת,

רצון השם, כי אם יש שתי אנשים יש לכל אחד את הדעה שלו ואת הרצון שלו, ואי אפשר לחיות שבעים שנה כשכל אחד רוצה הפוך ועומד על הדעה שלו, ומי בעיקר סובל מזה, הילדים סובלים מזה, הם נהיים מאוד מבוהלים כשההורים רבים, הילד מאבד את כל הבטחון עצמי והערך עצמי שלהם כשההורים רבים זה עם זה, כל העולם עסוק היום איך להכניס בילדים 'בטחון עצמי וערך עצמי בריא', אני יגיד לכם איך לא לקחת את זה מהם, כי האלוקים עשה את האדם ישר, ילד נברא עם בטחון עצמי בריא, אבל כשפוגעים בזה צריך להתחיל לתקן את זה, ואז הולכים לטיפול שלא נגמר, במקום זה תשקיעו כוחות בשלום בית, והילדים יגדלו בריאים ושלמים עם בטחון עצמי וערך עצמי, ולא יצטרכו ללכת לארגונים ששופכים עופרת נגד עין הרע, ואף אחד לא יעשה כסף עליהם.

המטפלים

עולם הטיפול זה שקר וגניבה וקליפה ורשעות, אני לא יודע באילו מילים להשתמש בענין זה, כולם נופלים בזה לצערינו, נערים עם זקנים, הולכים למטפל מבשר ודגים, אפילו לא בשר ודם, ואומרים לו: אין לי בטחון עצמי, והוא אומר תנשום עמוק פנימה ותנשום החוצה ותביא מאתיים דולר, ליצי ליצנות, זה מצויין לאומות העולם שאין להם תורה ותפילה, מוהרא"ש אמר למפיצים להביא קונטרסים של אמונה גם לאומות העולם, ואף הם לא יצטרכו את הפורים-רב הזה, ואנשים כועסים עלי למה אני מדבר על המטפלים, עכשיו היה שידוך שהתעכב כי נודע להם שהבחור הוא ב'היכל הקודש', ניסיתי לבדוק מה הבעיה, הרי יש רק דבר אחד שאמור להפריע בהיכל הקודש, זה שנוסעים לאומאן ראש השנה, חוץ מזה הכל רגיל, ואז נודע שהבעיה היא שהבחור בוודאי לא יסכים ללכת לטיפול כשיצטרכו, והיא הולכת כל הזמן למטפלים, שמחתי לשמוע שזה הבעיה כאן, כי אם ככה היא באמת לא מתאימה

כי צריך לחנך את הילד לכל דבר שאפשר לחנך, נפסק בשו"ע [רמ"א בסי' קכ"ד סעיף ז'] שאם הילד יודע רק לענות 'אמן', הוא כבר בן עולם הבא, ולכן אין חובה לדחוק בילד ולתת לו צביטות שיגיד דברים שקשה לו להגיד, איך האבא רוצה לחייב את הילדים שלו שיתפללו את כל התפילה כשהאבא בעצמו לא מתפלל כראוי, הוא עצמו מדברים בתפילה וכו', אבל נותן צביטות לילד שמדבר בתפילה, צריך לדבר עם הילדים בסבלנות יתירה, וכשהילדים מדברים בתפילה אפשר להראות להם עם האצבע שלא מדברים באמצע התפילה, תהיו עם המון סבלנות, הילדים שלכם ישמעו את זה אלפי פעמים שאסור לדבר באמצע התפילה ובסוף תראו איך הם מתפללים יפה.

להקדיש זמן לילדים

חייבים המון תפילה על הילדים, כל יום חייב כל אבא להקדיש כמה דקות להתבודד על זה, לחשוב מה הוא יכול לעשות למען ילדיו, מה הוא יכול לעשות להכניס בהם יותר את השי"ת, תשקיעו בזה זמן, תדברו עם הילד, תדברו איתו כמה דקות דיבורים פשוטים, אל תתנו לו דרשות, אולי כשמכבדים אותך לדבר בסעודה שלישית תכין משל ונמשל, ואפילו אז לא כדאי להכין דרשות ארוכות, לאנשים אין כח לדרשות ארוכות, תגידו משל קצר... אולי ב'שבתון' מעניין שנותנים דרשות ארוכות עם משל של מלך, כאן בהיכל הקודש זה לא יתפוס, רק דיבורים פשוטים אפשר לדבר.

שלום בית למען הילדים

עוד נושא חשוב שחובה עלינו לעשות למען הילדים, ההורים חייבים לבטל את עצמם למען השי"ת ולהיכנע תחת הקב"ה ולא לעמוד על דעתם, ואני מדבר על שלום בית, אי אפשר להשיג שלום בית אלא אם האדם מבטל עצמו להשי"ת, כשבן אדם מבין שהוא לא רוצה כלום חוץ מלעשות

ידיים או כן לברך או לא לברך, ואל תחשבו אחרי השיעור מה ראש הישיבה ניסה להגיד האם כן לברך או לא לברך, כל זה לא קשור לברסלב, שכל אחד יעשה את מנהג אבותיו, מה שכן קשור בברסלב שתתן לילדים רוגע ובריאות הנפש על ידי שלא תריב עם אשתך, וזה הכל על ידי שמתבטלים אל השי"ת, כי כל אחד יכול לסבול בבית, אבל אם הוא מכניס את השי"ת בתמונה הוא רואה שהכל טוב, ואם הוא מתחיל להודות להקב"ה הוא רואה שהדברים בבית ממש מיוחדים, אם השלום בית הוא רק 'מהיכי תיתי', אז הילדים בריאים רק מהיכי תיתי, אבל אם יש שלום בלב שלם, הם יהיו בריאים בלב שלם, יש לי עצה טובה לשלום בית, מי שרוצה שלום בית שינסה את העצה הזאת, ללכת לפינה ולהגיד: רבש"ע אני הולך להיות טוב, תעזור לי שיהיה לי שלום בית, אל תתפללו שהיא תשתנה, תתפלל שהקב"ה יעזור לכם להיות ביחד בשלום, ותכניסו את הקב"ה בפנים, אי אפשר לתאר בכלל מה זה להרגיש את הקב"ה בבית, רק מי שמכניס את הקב"ה בבית מרגיש את זה, מוהרא"ש היה אומר שליד ימין אין טענות על יד שמאל, ולאוזן ימין אין טענות על אוזן שמאל, בעל ואשה הם אדם אחד.

לחיות שמח בנקודות טובות

צריך לחפש באשה נקודות טובות, וזה אפשרי רק על ידי שאנחנו מחפשים נקודות טובות בעצמינו, רק אז נוכל לראות נקודות טובות אצל אחרים, אנחנו חייבים להחיות את עצמינו עם מה שיש לנו, עם התפילין, ועם השמירת שבת, ועם הזקן והפיאות, רבינו אמר שאדם לא צריך לדאוג אם הוא הולך מהעולם עם זקן ופיאות, היום הצעירים מסתכלים על הזמרים והשחקנים ורוצים להיות כמותם, ולצערינו הם קצת נוגעים בפיאות ונוגעים בזקן, אנחנו צריכים לשמוח עם הזקן והפיאות, והילדים ירגישו את זה, אם האבא מתלונן על הזקן שלו שזה מפריע לו והוא לא רוצה לגעת בזה בגלל אבא שלו... אז הילדים שלו כבר

לבחור, אם היא כל הזמן משתפת את החיים שלה עם מטפלים ומטפלות, במקום לבנות חיים משותפים עם בעלה, לא מגיע לו לסבול עם כזאת.

אברך שמיימי – שיש לו שלום בית

מוהרא"ש אומר שיש ביטוי אצל אנשים 'פלוני הוא איש שמיימי' [א הימל איד], כי המשקפיים לא על המקום והפיאות מפוררות וכו', מוהרא"ש היה אומר שכן אדם שמיימי הוא רק מי שיש לו שלום בית, כי הגמרא אומרת שהשמייים נקרא שמים כי זה שילוב של אש ומים, יש שני אנשים שיושבים בבית, אחד הוא בחינת אש והשני הוא בחינת מים, הם שני הפכים לגמרי, מה שטוב אצלו רע אצלה וכן להיפך, ואם האברך מבטל עצמו להשי"ת ומצליח לחיות עם שלום בית, הוא יהודי שמיימי, אף שהמשקפיים עומדים ישר על האף שלו, אם הוא ביקש את החלה הזאת והיא הביאה חלה אחרת, או שהיא שכחה או שבדווקא הביאה משהו אחר, לא קרה כלום, ואם היא לא רוצה לצאת לקידוש, תנסה שוב לדבר איתה בעדינות אולי היא כן מסכימה לצאת מהמיטה, תגיד לה שמאוד תשמח אם היא תצא לקידוש, ובינתיים תגיד את הזוהר שאתה לא מצליח בדרך כלל, ותיכנס שוב ותגיד: אני מתנצל על כל מה שהיה אני מאוד אשמח אם תצאי לקידוש, אני מאוד רוצה שתצאי, ואם היא לא מסכימה, תלך לאיזה פינה ותבכה להשי"ת, לילדים תגיד שיהיו בשקט כי אמא ישנה, הילדים צריכים להרגיש בטוחים בבית ולא צריכים לדעת כל ויכוח שיש, יש הורים שחושבים שאם יתנו חיבוק חזק לילד אז הילדים ירגישו בטוחים, אם המטפל אמר לך לעשות את זה אז תעשה את זה, אבל אם יהיה לך שלום בית לא תצטרך לעשות את זה.

מה באמת חשוב בברסלב

בנוגע ברכת הבנים כליל שבת, תעשו מה שנהוג אצלכם, עם יד אחת או שני

הלא הוא רבינו, רבינו אומר שהעצה היא התבודדות, תסגור את הטלפון לכמה דקות, ותלך למקום שאף אחד לא יפריע לך שם, מקום שתוכל להתנתק לגמרי מהעולם, אל תשב במשרד שהמחשב שם פתוח ותבדוק כל כמה שניות את האימייל, תלך לאיזה פינה או תיכנס לרכב ותסע לרחוב שקט, ותעשה את זה בכל יום ויום, ותספר להקב"ה את כל מה שמטריד אותך, מיום שנולדת עד עכשיו, לא עולה לך מאתיים חמישים דולר ביקור, אף אחד לא יצחק עליך, ואף אחד לא ידע את הסודות שלך ואת החיים הפרטיים שלך, ועם הזמן תראה איך אתה מתחיל לקבל בטחון עצמי וערך עצמי, בואו נעשה עיסקה אם אתה מוצא מטפל שבאמת מוציא אותך מהבעיה שלך, תביא לי את המספר שלו ואני יפרסם את זה לכל אני שלומינו... אני אומר לך שלא תמצא, תקח את העצה של רבינו, תספר להקב"ה מה שעשו לך כשהיית ילד, פגעו בך וכו', וגם כעת אתה מרגיש שכל הזמן פוגעים בך.

ההתבודדות

כל יום תשב כמה דקות ותתבודד, תגיד לו: רבש"ע אני לא יודע מה לדבר איתך, אין לי דיבורים, אני כל כך מבולבל, אני לא יכול להתרכז לדבר איתך, רבש"ע תעזור לי, אני רוצה אמונה חזקה, רבש"ע אני רוצה להיות שמח, תשמח אותי, תוציא ממני עצבות ומרה שחורה, רבש"ע אני רוצה ללמוד ולהתפלל, רבש"ע מגיע שבת תעזור לי שיהיה לי שבת שמחה, רבש"ע אני לא יכול להסתדר עם עצמי, ובוודאי שאני לא מסתדר עם אשתי ועם ילדיי, אין לי מושג מה אני אמור לעשות בשבת, אני יושב בשולחן כמו נער בשוק, רבש"ע אני שומע בשיעורים שצריך לדבר אל הילדים בשבת, אני מדבר ואף אחד לא מקשיב לי, אחרי זה אומרים לי בשיעור שלא לדבר יותר מדי, ואני כבר לא יודע מה לעשות, רבש"ע תשלח אלי מלאכים שיעזרו לי לעשות סעודות יפות בשבת, רבש"ע יש לי

יסתדרו לבד וידעו מה לעשות כשיגדלו... כשאני הייתי מלמד חמישים אחוז מההורים היו מקצצים קצת את הזקן ומשפצים וכו', ואני הייתי מדבר עם הילדים מחשיבות של זקן ופיאות, והילדים היו אומרים שזקן זה דבר מגעיל, אמרתי להם שזקן הוא דבר כל כך יפה וצריך לבקש הרבה מהקב"ה שנאהב את זה, שנאהב את היהדות, להגיד לילדים שהם הולכים להישרף בגיהנום זה רק מפחיד אותם, אולי יש כמה ילדים שזה יכול לעזור להם, צריך לתת להם אהבת המצוות ואהבת דרך התורה, להכניס בהם עזות דקדושה שלא יתביישו עם היהדות שלא יסתכלו מה אחרים אומרים.

לא ללכת עם הזרם

כשאברכים צעירים הולכים לבנות את הבית שלהם, הם צריכים לחשוב מה הם רוצים לראות בעוד עשרים שנה, לאן יגיעו הילדים שלהם, תכניסו בהם את לימודי רבינו, אני לא הולך לעשות קמפיין שתשלחו את הילדים למוסדות כאן, אני כן רוצה שהבית שלכם יחיה על פי רבינו, שלא תעשו חלוקה בינכם לבית, שאתם תלכו לשמוע שיעורים, ושאר אנשי הבית ילכו עם הזרם, זה אחד מסימני הלכות טריפות, כי טבע הברווים שהולכים נגד הזרם, ואם רואים שברווז נפל וקיבל מכה חזקה והוא שוחה בנהר עם הזרם זה סימן טריפה, כי בטבע הוא צריך ללכת נגד הזרם, אסור ללכת עם הזרם, בואו נשקיע כוחות בילדינו, יש מפיצים שלכל הפחות פעם בשבוע לוקחים את הילדים להפצה, ביום שישי הם הולכים עם הילדים, חוץ ממה שזה טוב לחינוך הילד, וזה בונה את נפש הילד, זה עוזר גם להפצה, כי אנשים לא מתנגדים לקחת קונטרסים מילדים.

בטחון עצמי למבוגרים

נחזור לענין הבטחון העצמי, מה יעשו המבוגרים שאין להם בטחון עצמי וערך עצמי, יש לזה עצה ממטפל מאוד גדול,

ממתין לשידוך, לא ימלט שהבחור ישאר באותו מדרגה, הוא רק יורד ויורד מיום ליום, אלו דיבורים שמהרא"ש כותב, רק אחרי הנישואין הבחור יוכל להתעלות יותר, אני רואה את זה בעצמי, בחורים שהיה מאוד קשה להעיר אותם בבוקר, אחרי שהתחתנו הם קמים בבוקר מתפללים ולומדים ויש להם סדר יום מופלא, כל אחד בדרגתו, צריך לבקש על זה מהשי"ת שנוכל לעמוד בנסיון הזה, שנסכים לחתן את הילדים, וכשכבר מדברים מנושא החתונה אני רוצה להזמין את כל אלו שחושבים שצריך לעשות חתונה יקרה, שיבואו השבוע לישיבה לראות את החתונות, שיעמדו בצד ויסתכלו, למה כשעומדים בצד בחתונה יקרה לא צוחקים, זה הרי מאוד מוזר, שבן אדם זורק מאה אלף דולר לכמה שעות, כי אחרי שראו את זה כמה פעמים זה נראה נורמלי, אז תבואו כאן לישיבה ותסתכלו על זה כמה פעמים, ואז תחשבו שזה נורמלי ללכת הביתה עם עשרים אלף דולר בכיס ובלי חובות והלוואות, תבואו תסתכלו ותתבוננו, למה באמת צריך לקחת הלוואות על אירוע של כמה שעות, למה לא להישאר עם כסף בכיס, למה צריך לעשות וואך נאכט באלפי דולרים, למי ולמה, אם יש לך כסף מיותר תביא את זה, אכניס את זה לחשבון מכולת לאברכים שאין להם, אני שומע מבעל המכולת שיש אברכים שלא יכולים לשלם לו, אם יש לך כסף מיותר תביא את זה לכבוד חתונת הילד, אל תגיד לי שתביא לי מאה אלף דולר, ועדיין יש לך מאה אלף דולר לחתונה, כי אז אגיד לך שאני צריך עוד מאה אלף דולר לחלק נעליים למי שחסר לו, ואם עדיין יש לך עוד כסף תביא את זה ואחלק את זה לקהילות אחרות שחסר להם, נספר לכולם שבברסלב יש הרבה כסף כי השמחות לא עולות כסף ויש לנו לחלק לאחרים.

תביאו את הכסף לנצרכים

הבחורים שואלים אותי מה יהיה כשיום אחד יהיו כאן הרבה גבירים ולא יצטרכו

ילדים שכבר מתחילים להתבגר, תעזור לי לעשות להם שידוכים יפים, רבש"ע תעזור לי שאעמוד בנסיון שאם יציעו לילדים שלי שידוך שלא לגמרי מוצא חן בעיני, שאלך לעשות את זה עם כל הלב, רק כדי לעשות רצון אביך.

לרחם על הילדים ולחתן אותם

חייבים לרחם על הילדים, על הבחורים ועל הנערות, יש הורים שאומרים, גם אני הייתי בחור וזה לא נורא, הבחור סובל ומתבייש להגיד לאבא שלו מה עובר עליו, לראש ישיבה הוא כן מספר, הוא לא מספר לראש ישיבה בישיבה שלו, כי אם הוא יגיד לו שהוא רוצה להתחתן הוא מיד ישלח אותו לטיפול או יזרוק אותו מהישיבה, אבל הם מספרים לי, הוא ילד בריא, הוא רוצה להתחתן, כך הקב"ה ברא את עולמו שלא רוצים להיות לבד, תשאלו את הדיין מה קורה לאברך כשהוא צריך לאסור לו משהו, איך פני האברך משתנות ככרום, והוא שוכח שלפני דקה הוא אמר גם הייתי בחור ולא נורא, מה קרה עכשיו שהדיין סך הכל אסר לך, כשהציעו שידוך לבן שלך אתה עונה לשדכן שאתה ואשתך החליטו שממתנים שהבחור יהיה בן 19, ועכשיו שהדיין אמר לך משהו, כבר אי אפשר לדבר איתך, מה יקרה אם תחכה עוד שנה שנתיים עד שהדיין יתיר לך... למה אתה מחכה שיציעו לבן שלך משהו מטורף, הרי כשכבר מציעים לך משהו מטורף אתה לא מסכים, כי אז אתה אומר לעצמך איך יכול להיות שהשני מסכים להשתדך איתך, על כרחך שיש שם איזה בעיה, זה לא בדיחה, אתם שחתם איך זה עובד, אלו מעשים בכל יום ויום, אנשים כל כך שבורים בעצמם, ועד שסוף סוף מציעים להם משהו שחושבים שמתאים להם, אז הם לא מבינים למה השני רוצה אותם.

לחתן את הילדים ולחתן בזול

ואני אומר לכם שכמגיע הזמן והבחור

והולכת, אותו דבר זה באדם, אם הוא נפל והוא מצליח לקום וללכת הוא לא טריפה, הוא נפל אבל הוא קם והולך להתפלל מערים וקורא קריאת שמע, ואף שהיה מה שהיה הוא קם בבוקר והולך להניח טלית ותפילין, חייבים לדבר מרבנינו עם הילדים, לא צריך להתבייש מרבנינו, ממי צריך להתבייש, מהשכן? שהוא יתבייש עם מה שיש לו, אני לא מדבר ח"ו על אחרים, רק לאחרים מותר לדבר על ברסלב... אבל אני רוצה שיספר לי מה הוא מקבל מהרבי שלו, הוא צועק עלי שאני נוסע לרבי מת, שיגיד לי מה הרבי החי נותן לו, כשהייתי בחור היה לי חבר ממקום שמאוד התנגדו לרבינו, והוא אמר לי שהרבי ז"ל שלו אמר שאסור להסתכל בליקוטי מוהר"ן, אמרתי לו בא נעשה עיסקה, תגיד לי עוד שיחה אחת מהרבי שלך חוץ משיחה זו, ואז אמשך איתך לדבר, כבר עברו חמש עשרה שנה מאותה פגישה שלי איתו ועדיין אין לו שיחה להגיד לי מהרבי שלו חוץ מזה, הוא יודע רק שהרבי שלו עושה לחיים לחיים לחיים, אבל אני מצאתי רבי שנותן לי חומש, אני יושב בבית ולומד חומש, יושב בבית ולומד משניות, יש לי רבי שנותן לי לסיים את הש"ס שוב ושוב.

סיום הש"ס באופן מיוחד

השובע התקשרו אלי שאבוא לבקר בקרית ברסלב ביום שלישי כי עושים סיום מסכת נדרים, אמרתי להם שאני חייב לסרב כי יש לי כאן בחור שעושה ביום זה סיום הש"ס, אמרתי להם שהקהילה תסתדר בלי ראש הישיבה, אבל לבחור הזה אני חייב ללכת, כי הבחור הזה הגיע מארץ ישראל והוא בכלל לא הגיע ללמוד כאן, הוא הגיע לבקר את סבא שלו, והוא רצה לבדוק את המקום אחרי ששמע על המקום הזה, הוא שמע שני שיעורים וזה מאוד מצא חן בעיניו וביקש שרוצה להישאר ללמוד כאן, הוא ביקש חברותא, אמרתי לו שאשתדל לחפש לו חברותא אבל עד שאני מוצא לו חברותא שיתחיל לגרוס ש"ס, הוא שאל

עוד כסף, והרי מוהרא"ש אמר שכל בחור בישיבה חייב ללכת לאסוף כסף, מה נעשה עם הכסף שאוספים, אמרתי להם שנפתח קופה, ונשים מודעות בכל בתי כנסיות, שיש מוסד שיש להם הרבה כסף והם מחפשים למי לתת את זה, מי יש לו איזה מטרה למה לתת, יש כאלו שאומרים כאן שהם לא מבזבזים כסף לחתונה יקרה, אבל הם יתנו את הכסף להכנסת ספר תורה מפוארת, אם אתה רוצה לתרום ספר תורה זה מיוחד, אבל למה לבזבז המון כסף, תביא את הכסף ונכניס את זה למכולת לאברכים, אני לא יודע בדיוק מה קורה עם השכירות, מי משלם ומי לא, רק בקריה אני יודע, כי אז מגיעים אלי להגיד מה לעשות שהשוכר לא משלם... תביאו את הכסף לאברכים, ואל תשרפו את הכסף לאירועים מיותרים, האנשים שעושים את זה הם תינוקיים, ומחפשים תשומת לב, שכולם ידברו מהם... ואף אחד לא יגיד להם כלום כי הם תורמים כסף למוסדות שלהם, אני לא מחפש להקים קהילה של אנשים מיושנים, אבל אני כן רוצה להקים קהילה של אנשים שמחים שלא חיים בחובות.

יש לי עכשיו בעיה הפוכה, ילד אחד אמר לי השבוע שהולך להיות לו בר מצוה, ואני שואל אותו איפה זה הולך להיות, הוא לא הצליח לענות לי, הוא אומר שזה באולם אבל לא ממש אולם וכו', הוא מתבייש בזה, ההורים שלו עדיין צריכים שכולם ידעו שהם נורמלים והם כן אכלו מעץ הדעת, אבל הילד כבר מתבייש בזה ויודע שזה לא נורמלי, כי בדרך כלל זה הולך הפוך, ההורים רוצים לעשות יותר פשוט והילדים מבקשים כל הזמן שרוצים גם את זה וגם את זה, וכאן ב"ה מצליחים להחדיר לילדים מה חשוב.

לא להתבייש עם רבינו

צריך ללמד את הילדים שאנחנו יכולים לקום גם כשנפלנו, זה גם מהלכות טריפה, שצריך לראות שהבהמה שנפלה קמה

סעודה דשנה, בשר ודגים, וכל אחד הביא לו מתנה ובירך אותו וכל אחד אמר שהוא צריך ללמוד ממנו איך ללמוד ולהתמיד, אני כל כך נהניתי מזה, פשוט קנאתי בבחור, דיברתי כמה מילים ואמרתי לאבא שאני מבין שזה הכח שיש לו מכל מה שעובר, על אף שיש חברים שמנסים לסחוב לכאן ולשם, הבחור חזק מאוד כי יש לו הורים ששמחים בלימוד שלו.

ד' יעזור לנו שנוכל גם לעשות ככה עם הילדים, להכניס בהם חשק לתורה, לעשות עסק מהלימודים שלהם, ושנוכל להכניס בהם את כל העצות של רבינו.

איך עושים את זה, אמרתי לו שאומרים את התיבות ומזמרים את זה יפה, והוא תפס את דרך הלימוד וסיים את הש"ס, אני אומר לכם שלא ראיתי בחיים שלי כזה סיום הש"ס, כי תמיד כשבחור מסיים את הש"ס אני חייב לתת לו הרבה תשומת לב, כי במשפחה צוחקים עליו, שהוא אומר גמרא, ואם האבא כבר מסכים להגיע הוא יושב בצד וצוחק בשקט ומברך אותו שמעכשיו ילמד באמת את הש"ס, וכאן כל המשפחה התאספה וההורים הגיעו מארץ ישראל ונתנו לו את כל הכבוד והערצה, הביאו לו מתנות, כשנכנסתי לשם הייתי בהלם, אני רואה את הסבים יושבים עם בגדי שבת, הוציאו את הכלי כסף על השולחן, עשו

דברים שנאמרו אחרי לימוד השיעור הלכה

ברוך השם מיר האבן זוכה געווען צו לערנען אביסל הלכה

לא מרגיש טוב, הרי אני יכול להודיע שאני לא מגיע... אבל ב"ה שניצחנו את המניעות והגעתי לשיעור הלכה.

• רבינו ביקש מאיתנו ללמוד כל יום הלכה.

• התחלנו היום הלכות ברכות, והגמרא אומרת בברכות בתחילת פרק כיצד מברכין, בעמוד הראשון [ברכות לה.], אסור לאדם שיהנה מהעולם הזה בלא ברכה, וכל הנהנה מהעולם הזה בלא ברכה מעל, שואלת הגמרא מאי תקנתיה, עונה הגמרא שילך אצל חכם, שואלת הגמרא מה יעזור עכשיו שילך אצל חכם הוא הרי כבר עבר על האיסור, אלא אומר רבא היה לו ללכת מעיקרא לחכם שילמדו הלכות

• הערת הכותב: חלק מהשאלות שנשאלו אחרי השיעור הן בנוגע הלכות חנוכה, אבל התשובות והשיחות הן לאו דווקא לימי החנוכה והן מלאים בעצות ושכל הנוגעים לכל השנה כולה, ודון מינה ואוקי באתרה.

שיעור א' בקיצור שו"ע ברכת הנהנין

• ברוך השם שלמדנו קצת הלכה, ביקשתם ללמוד חצי שעה, זה נראה כמו כמה דקות, אבל תסתכלו על השעון כבר עבר חצי שעה, ואני בטוח שהשיעור הזה הוא שיעור חשוב, כי היה לי כל כך הרבה מניעות על זה, וכמה מניעות המוח היו לי רק היום לבד, חשבתי לעצמי למשל אם אני

יכולים לברך לפני שרצים הלאה, אני רואה שיש לכם כבר רעיון מה לחלק ב'רענט קמפיין'...

שיעור ב' בברכת הנהנין

• רבינו רצה שנלמד הלכה, זה דבר מאוד גדול שאברכים מגיעים לכאן בערב ללמוד הלכה, מי כעמך ישראל, אברכים עבדו קשה כל היום, עשו הכל כדי להרוויח כמה דולרים כדי להביא פרנסה הביתה, ומגיע סוף היום ומגיעים לבית המדרש ללמוד הלכה, אין משהו יותר גדול מזה, בני ישראל הם עם הנבחר, מגיעים ללמוד הלכה אחרי יום קשה.

• תספרו משהו חדש, מה קורה בעולם, מה נהיה עם המלחמה ברוסיה ואוקראינה, הנשיא כאן רוצה כבר לחגוג את השלום אבל זה לוקח זמן, חסידי ברסלב מאוד רוצים שהמלחמה תיעצר, שיהיה יותר קל לנסוע לאומאן, אם המלחמה נעצרת, אני תופס עכשיו מטוס ונוסע לקייב, תיקון הכללי וחוזר, טבול וצא, אברך התקשר אלי היום ואמר לי שהוא בדרך לאומאן עם אשתו, הוא הדליק אותי, אני פשוט מקנא בו, אין לי כח לנסוע כעת הנסיעות הארוכות האלו, על 'ראש השנה' אין ברירה וחייבים לנסוע.

• שמעתי על אברכים שנוסעים לקצה העולם כדי לראות אם זה נכון מה שמספרים על פלוני ואלמוני שעושה מופתים וכו', אני לא מבין למה אנשים לא עולים לכאן לראות אם זה נכון מה שמדברים כאן, לראות שאפשר לחיות עם הקב"ה, לשמוע את העצות מרבינו ולראות בעיניים איך שזה מקרב אותנו להשי"ת.

שיעור ג' בברכת הנהנין

ברכות, ובפשטות מדברי הגמרא משמע שהגמרא חוזרת מהתירוץ על השאלה 'מאי תקנתיה', ולמסקנא אין תקנה למי שכבר עבר ולא בירך.

• אבל אנחנו רואים שרבינו בספר המידות לא פסק כמו המסקנא, אלא כמו שהוא אמינא, רבינו אומר באות צ' סימן כ"ז 'בהליכה שהולך אצל תלמיד חכם, בזה הוא מתקן פגם שפגם בברכת הנהנין'.

• עוד משהו מביא רבינו בספר המידות שנוגע לתקופה שלנו, רבינו כותב באות פחד סימן י"ד 'מי שאינו נזהר בברכת הנהנין תחילה וסוף פחדים באים עליו', אנחנו עכשיו בתקופה של המון פחדים, ואולי זה מגיע מכל הבעיות שיש היום בהלכות ברכות, פעם לא אכלו כל כך הרבה, לבן אדם היה קצת לחם בבוקר וקצת לחם בערב, לא היו צריכים לדעת כל כך הלכות ברכות, לא היה מה לנשנש במשך היום, היום איפה שרק עומדים יש מה לנשנש, ואין לאנשים מושג איזה ברכה מברכים, ואולי בגלל זה יש היום כל כך הרבה פחדים, רבינו אומר שזה העונש למי שפוגם בברכות.

• צריך ללמד את הילדים לברך 'ברכת על המחיה', אני תליתי בבית ברכת על המחיה, שהילדים יוכלו לברך את זה, כשצריך לברך ברכת המזון הם לוקחים ברכון, וברכת בורא נפשות כולם יודעים בעל פה, ואם אכלו קצת עוגה וצריכים לברך על המחיה, מסתכלים על הקיר ומברכים, זה לא הרעיון שלי, ראיתי את זה אצל אבא שלי ואצל סבא שלי, עושים את זה בצורה יפה, אפשר לקנות היום 'על המחיה' מעוצב יפה ולתלות את זה, הילד ים רגילים שאחרי שאכלו ונשנשו משהו רצים הלאה, וכך יש להם את ה'על המחיה' על הקיר והם

- כבר אמרתי שבוע שעבר שרבינו אמר שמי שלא נזהר בברכות יהיו לו פחדים, ואולי לכן יש כל כך הרבה פחדים היום כי לא יודעים ברכות, ב"ה שאנחנו זוכים ללמוד קצת הלכות ברכות.
 - רבינו אמר לנו שיש שתי דברים שאנחנו חייבים לעשות כל יום, ללמוד הלכה ולהתבודד לדבר עם השם, שמעתי פעם ממוהרא"ש שאמר ששואלים מישהו האם אתה חסיד ברסלב, אם הוא עוד לא למד הלכה, הוא צריך להגיד, היום אני עוד לא לגמרי חסיד ברסלב כי רק עשיתי התבודדות ולא למדתי הלכה, ואחרי זה כשילמד הלכה, הוא יוכל להגיד, היום אני חסיד ברסלב, כי היום גם עשיתי התבודדות וגם למדתי הלכה, ברוך השם שאנחנו יכולים להגיד כאן, שהיום אנחנו חסידי ברסלב, גם דיברנו עם השם וגם למדנו הלכה, ברוך השם.
- שיעור א' בקיצור שו"ע הלכות חנוכה**
- למדנו היום 'מי שידו משגת שיקנה מנורה של כסף'. יש כאן טעות, אברכים חושבים שאני נגד כלי כסף, אני רק נגד זה שחושבים שזה קשור להוצאות החתונה, צריך לדעת שאת הילד צריך לחתן, ואסור לחשוב מהוצאות, ואסור שההוצאות יעכבו את החתונה, כשחיתנתי את הבת שלי, לא קניתי כלום לחתן, קניתי לו רק גביע, אבל שנה אחרי החתונה קניתי לו מנורה מכסף טהור, זה לא קשור להוצאות החתונה, זה קשור לחיוב מצוה, יש כאן יהודי שנפטר לאחרונה, הוא היה תמיד מוכר כלי כסף יד שניה, הוא עשה דבר גדול, זוגות נפרדו רח"ל והביאו לו את הכלי כסף, אני קניתי אצלו כמה פעמים מתנות לילדים שלי, כסף טהור בכמעט חצי מחיר.
 - זה טעות להגיד שלא צריך לקנות דברים לצורך מצוה, מי שידו משגת צריך לקנות מנורה של כסף, לא יכול להיות שאת הרכב קונים את הרכב הכי יפה, וכשמגיע להוצאות המצווה אומרים שאין כסף, אברך בונה ארמון יפה, וכשאני פוגש אותו בבית מדרש הוא שואל אותי איפה הוא יכול לקנות מזוזות בזול לחדרים ששיפץ, ואני שואל אותו למה לא חסך בשום דבר בבית, ורק במזוזות הוא רוצה לחסוך, הוא מסתכל עלי ואומר לי שאני צודק, הוא אפילו לא חשב על זה, הוא הכניס בבית שלו מערכת שלימה של אינטרקום ורמקולים, שכל ילד יוכל לבחור איזה שיר הוא רוצה שינגן בחדר שלו, ואין סיבה שלא ישים בכל חדר מזוזה מהודרת של מאתיים דולר שישמור עליו, אני לא מדבר למי שאין ידו משגת, אלא למי שיש לו.
 - אנשים עושים בחנוכה מסיבות ומשלמים הון תועפות של שטויות, אבל לא יודעים שהיה עדיף לקנות בכסף הזה מנורה של כסף טהור שיש בזה הידור מצוה.
 - והעיקר הוא שאנחנו נזכה בימים אלו לעשות את מה שרבינו אומר [ליקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ב'], ימי חנוכה הם ימי הלל והודאה, וזה עיקר שעשוע עולם הבא. בן אדם יכול כאן בעולם הזה לזכות להיות בעולם הבא.
 - אומרים לפעמים שכן אדם פלוני הוא בן אדם שמיימי, הוא מסתובב בשמים, על סמך מה אתה אומר את זה, האם בגלל שנשפך מרק על הבגד שלו, מה זה בן אדם שמיימי, שהוא מודה ומהלל להקב"ה, הוא נמצא בשמים כי הלל והודאה הם שעשועי עולם הבא, שעשועים של שמים.
 - ואם קשה לך להגיד את התיבה

צריך לבקש הרבה מהקב"ה שנהיה בשמחה, בפרט בימים כמו ערב שבת חנוכה, לפני כמה שנים היה לי הכל מוכן בערב שבת חנוכה, המנורה עם השמן והפתילות וכו', ובטעות עברתי והפכתי את הכל, כל הזכוכיות נשברו, והכל נשפך, אני כל כך הודיתי להקב"ה שאני עשיתי את זה ולא אחד מילדיי, רבנו של עולם אם אחד הילדים שלי היה עושה את זה, מה הייתי עושה לו, וכעת שאני עשיתי את זה אין לי על מי לצעוק, זה היה בשבילי קריאת השכמה להיזהר מאוד לא להיכנס לכעס, אני בן אדם מאוד מסודר בדברים כאלו, חז"ל אומרים בפסחים קיג: ג' חיייהם אינם חיים, הרחמנים יותר מדי, ורתחנים, ואניני הדעת, יש אנשים שהם אניני הדעת הם צריכים שהכל ידפוק, הם מוכנים מראש, ואז כשהכל נשפך ונהרס, מאבדים עשתונות, זה היה בשבילי נס חנוכה שזה קרה לי, ומזה למדתי לא לכעוס ולא לצעוק.

• מוהרא"ש לא רצה שיסעו לשבת חנוכה לאומאן, הוא רצה שיהיו בבית, מוהרא"ש אמר שזה משהו חדש וזה מגיע מסוכני הנסיעות, אני חושב שכל מי שרוצה להיות בקיבוץ של רבינו בשבת חנוכה, יכול להיכנס לכל בית כנסת כאן בעיר וויליאמסבורג, בכל בית כנסת גדול כאן בעיר יש היום לכל הפחות עשרה אנשים שמאמינים ברבינו ובשקט לומדים את ספרי רבינו ותלמידיו, אין כבר מתנגדים היום, בשקט בשקט כולם חיים מרבינו, מהעצות והחיזוק של רבינו, רבינו אמר שמי שמגיע אליו בר"ה ושבת חנוכה ושבעות ינצל מעולם התוהו.

• בראש השנה חייבים לנסוע לרבינו, ואם מישוהו לא יכול לנסוע, שיגיד את האמת שהוא לא יכול לנסוע, ושלא יעבוד על אחרים שלא צריך לנסוע,

החדשה "ש'כח אייבערשטער", תגיד את זה במילים שאתה מרגיש טוב בהן, תגיד אני מודה לך קודשא בריך הוא, דאנק גאט, ד' יעזור לנו שנוכל תמיד להודות.

• הזמנים של הלילה הם זמנים של חושך וטומאה, המקום של רשות הרבים מבואר בזהר הקדוש שזה מקום של טומאה, והמקומות הנמוכים הם למטה מעשרה טפחים, אבל דווקא בלילה וברשות הרבים ובמקום נמוך, שם זה המקום והזמן של הדלקת נר חנוכה, להראות שגם במקומות הנמוכים נמצא הקב"ה, כי אשב בחושך ד' אור לי, אני מרגיש חושך גדול וטומאה גדולה, ואני יודע שהקב"ה יאיר לי איפה שאני נמצא.

• תגידו לי משהו תספרו משהו, אומרים שעוד עשור כבר לא יצטרכו רוב הפועלים, הטכנולוגיה מתקדמת, רואים היום את ההבדלים הגדולים שיש בבניית בתים מפעם עד היום, וכנראה שכולם יבואו לבית מדרש וישבו ללמוד תורה, אנשים מתבגרים ואין להם מה לעשות, הם מפסיקים לעבוד ומשתעממים, אבל מי שהתרגל לדרך הלימוד בשנות נעוריו, הוא יקח כך משניות גדול ויגרוס דף אחר דף, מוהרא"ש היה אומר לבחורים לקחת ספרים עם אותיות גדולות, לא בריא לעיניים להתאמץ, אני ראיתי אצל סבא שלי איך שפניו האירו לו בתקופות המבוגרות שלו, כי הוא ישב ולמד כל היום, ואילו יהודים אחרים שהתבגרו ולא ידעו איך ללמוד כועסים כל היום וצועקים על כולם.

שיעור ב' בחלכות חנוכה

• אם לומדים הלכה יודעים איך להתנהג כיהודי, כשמגיעים זמנים כאלו, של ימים טובים ושבתות,

הילדים ומסדרים קצת את הבית, והמנוחה עדיין דולקת, ומתיישבים להתפלל ולהתבודד, כל מה שאני אומר בשיעורים שצריך להתבודד בעת הדלקת הנרות, אני לא מדבר על תפילות ארוכות, אני מדבר על תפילות שלוקחות כמה שניות, מוציאים מהפה את המילים 'רבונו של עולם אני רוצה להיות ירא שמים', זה לא זמן לעשות התבודדות ארוכה עם הילדים, רק אחריו זה כשהם כבר יושנים.

ש. האם עדיף שהנרות ידלקו המון זמן?

• ת. אין ענין שידלקו סתם עד לפנות בוקר, רק אם רוצים לשבת שם מאוחר יותר ולהתפלל ולראות את הנרות.

• יש תשובה מסבא שלי הגה"צ מקארלסבורג זצ"ל ב'עמק התשובה', שמי שנמצא בבית האסורים או בבית החולים ולא נותנים לו להדליק נרות, יכול לצאת ידי חובה עם נרות חשמל, אבל סבא שלי הרה"צ מוויטצען זצ"ל היה בתקופתו האחרונה בבית חולים והיה מאוד חולה, ואמר לצוות הרפואי שאם לא יתנו לו להדליק שם מנורה, הוא הולך הביתה, הוא מסר נפשו בשואה והדליק שם נרות והוא לא מוכן לוותר על זה כעת, לא היה להם ברירה הם נתנו לו חדר שיוכל להדליק שם ולהיות שם חצי שעה.

• אנחנו חייבים להיות בשמחה בבית, כדי שבעוד ארבעים שנה, בשנת תתכ"ו, ימשיכו הילדים שלנו להדליק נר חנוכה, אסור לעשות מתח בבית בימים טובים, מי שלא מצליח לעשות נעים והוא לא כזה מוכשר לשמח את הילדים, שלכל הפחות ישמור שלא יעשה מתח בבית, רבינו אמר לר' נתן שצריך להיות שמח

יש משהו שאשתו פשוט נשכה אותו על זה שנסע לראש השנה, ובמקום לספר לכולם ולהראות להם מה אשתו עשתה לו על היד, הוא התחיל להגיד שלא צריך לנסוע לאומאן, צריך להגיד את האמת, אני מכיר באופן אישי אברך שממש סרטו אותו בצפריים על זה שנסע, והוא לא יכול יותר לנסוע, אבל הוא אומר את האמת, לראש השנה חייבים לנסוע, בנערינו ובזקנינו, זה לא קל אבל צריך לנסוע, אברכים מספרים לי שנסעו עכשיו עם משפחותיהם וזה מאוד קל, כי רק בראש השנה כל כך קשה לנסוע, בימי ר"ה לוקח 48 שעות מהבית עד אומאן, עכשיו באמצע השנה זה פחות מ-24 שעות, הכי מהר זה להגיע דרך מולדובה, בימי ר"ה זה מאוד קשה להגיע לשם כי יש עומסים גדולים בדרכים.

• כשהייתי בחור נסעתי עם סבא שלי ועם אבא שלי לאומאן, אז היה יותר קשה הנסיעה, אוקראינה היתה מאוד מיושנת, היו קברים שהיינו צריכים לקחת סוס ועגלה כי הרכב לא הצליח לעלות לשם, היו צריכים כל הזמן לשחד את הנהגים בסיגריות ובעוד כסף, הייתי בציון הבעל שם טוב כשעוד לא היה שם כלום, לא היה זכר לבית החיים, עוד לפני שבנו כל הבניינים שם, היה ביתן קטן וזה היה הציון של הבעל שם טוב הקדוש, מאז שנסתלק רבינו הק' מסאטמאר זי"ע, הרגיש סבא שלי שחסר לו, ומאז נדבק לקברי צדיקים, אז הוא קנה את הדירה שלו במירון, והתחיל לנסוע לקברים בעולם.

שיעור ג' בהלכות חנוכה

ש. האם מותר להגיד את התפילות ליד הנרות גם מאוחר בלילה?

• ת. זה מצויין, הולכים להשכיב את

חרדית, כולם נכנסו ללחץ, כל אברך חשב אולי זה אשתי וכו', ושוכחים כמה צריך להודות להקב"ה על כל יום ויום, יש נסים בכל יום כשילדים עוברים ורכבים כמעט מפילים אותם, כל יום ויום יש מקרים כאלו, כשאבא שולח את ילדיו לתלמוד תורה והם חוזרים בחזרה, הוא צריך להודות להקב"ה. תשאלו משהו על חנוכה.

- מי שיושב בחנוכה ומתסכל על הנרות ומתבונן מתחיל לראות דברים גדולים, הוא פתאום רואה שאין טבע ואין מקרה, לא צריך לתת להקב"ה עצות, הוא יודע לעשות נסים גדולים, וכל אחד מיתחיל לקחת את הנס חנוכה לתוך החיים שלו, הרי הקב"ה יכול לעשות גם אתי נסים גדולים, אני לא יודע איך, אני רק אבקש מהקב"ה שיעזור לי.

ש. כשמתתפים בהדלקת הנר בפרוטה עם בעל הבית, האם צריך לעמוד שם?

- ת. קודם תן לו פרוטה שהוא יאכל בשבילך חתיכת פיצה, ואז תתן לו פרוטה לנר חנוכה, ההלכה הזאת היא רק לזמן חז"ל כשלא היה להם כסף לנרות ולשמן.

ש. אבל אין לי איפה להדליק כשאני נוסע לקריה?

- ת. אז אל תיסע, אם אתה נוסע לקרית ברסלב לשבת חנוכה תשאל יהודי אם תוכל להדליק אצלו מנורה, אני לא יכול לשכוח מה שהיה פעם כשנסעתי ליבנאל, התאכסנו אצל מוהרא"ש, ובירכתי ברכת הגומל, והבחורים שאלו אם הם יכולים לצאת ידי חובה בברכה שלי, אמר להם מוהרא"ש באוכל שאתם אוכלים אתם יכולים לצאת ידי חובתכם עם ראש הישיבה והוא יאכל בשבילכם, אבל ברכת

בשבת, בעולם חושבים שמי ששמח בשבת עובר על חילול שבת... אבל רבינו נותן לנו שמחה של מצוה.

ש. האם מותר למחוא כפיים בשבת?

- ת. בפשטות לפי השולחן ערוך אסור, ולכן יש כאלו שעושים מחיאות כפיים עם שינוי, אבל אצלינו מוחאים כפיים כפי שפסק המנחת אלעזר שמותר.

ש. האם יש בכלל היום חשש תיקון כלי שיר?

- ת. אסור להגיד שדברים השתנו היום, כי אז אפשר להתיר הכל רחמנא ליצלן, יגידו שמותר לקחת תרופות בשבת כי אין יותר גזירת שחיקת סממנים וכדומה.

- העיקר זה להיות בשמחה, צריך לעשות את המצווה בשמחה, רבינו אומר בספר המידות את שמחה סימן א' 'כשאדם עושה מצוה בשמחה זה סימן שלבו שלם לאלוקיו'.

שיעור ד' בהלכות חנוכה

- ברוך השם סיימנו היום הלכות חנוכה, למדנו היום שמי ששוכח על הנסים בברכת המזון, יאמר הרחמן הוא יעשה לנו נסים, כי מי ששוכח להודות על הנס צריך כבר לבקש על נס, מי שמודה להקב"ה לא יצטרך לבקש על הנס כי הכל יהיה לו טוב, ורק מי ששוכח להודות מזכירים לו מן השמים ומביאים לו צרה שיבקש על נס ויזכר שיש הקב"ה בעולם שעושה הכל, צריך כל הזמן לזכור להודות להקב"ה, אנחנו שוכחים שאנחנו מוקפים בנסים כל היום, לא צריך לחכות שיקרה משהו שיהיה טרגדיה ואז לזכור שצריך להודות, שומעים היום שמשאית הפילה הבוקר אשה

צרעת, אבל אפשר להשתמש בשמן ליום הבא, ואפשר גם להשתמש עם הפתילות מיום ליום, אבל היום אין צורך בזה, כי היום זה לא עולה כל כך הרבה כסף, מנורה עם כוסות ופתילות ושמן עולה דולרים בודדים, כדאי לקחת הכי טוב שיש, כשהייתי ילד היה קשה להשיג זכוכיות כאלו למנורה, היום הכל זול, ולא חייבים להדליק את הפתילות של אתמול. לפעמים צריך לשחק קצת עד שקולטים איזה שמן מתאים עם איזה פתילה, אני ראיתי בנרות של שבת שצריך להתאים את זה, לוקח זמן עד שקולטים איזה שמן ואיזה פתילה מתאים זה לזה.

ש. האם מותר להשתמש בשמן שנשאר בבקבוק?

ת. השמן שנשאר בבקבוק אינו נאסר, ואפשר להשתמש בזה, זה שקנו את זה לשם חנוכה לא נחשב שהקצו את זה לחנוכה.

שיעור ד' בחלכות ברכת הנהנין

אשרינו שאנחנו לומדים הלכות ברכת הנהנין, כבר דיברנו שרבינו אמר שמי שהולך לצדיק יכול לתקן מה שפגם בברכת הנהנין, יש לי במשרד את ספר המידות המבואר עם הגהות של הרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין ושל ר' נתן ושל הרב מטשערין, הם מביאים את מקור הדברים, ועדיין יש דברים שנשארו בלי מקור, אני נותן שיעורים בספר המידות גם לבחורים וגם לתלמידי המוסדות, בעז"ה בקרוב יצא כאן ספר יפה על ספר המידות מהשיעורים שנתנו כאן.

היה יהודי קדוש המגיד מטירהוויצא, הוא היה ארבעים שנה יותר מבוגר מרבינו, הוא נתן את ההסכמה על הסידור של חב"ד, הוא היה מגיד על

הגומל תברכו לבד, זה נכנס לי חזק לראש, הרי עברת את הים והקב"ה עזר לך ועשה לך נס, תלך לספר תורה ותברך הגומל, אל תחפש לצאת ידי חובה עם מישוהו אחר, באכילת פיצה תצא ידי חובה עם מישוהו אחר, תן פרוטה לבעל הבית שיאכל ארוחת ערב בשבילך, אבל בהדלקת נרות חנוכה תדליק לבד.

ש. אני נוסע לאבא שלי לילה אחת בימי החנוכה איפה להדליק ומתי אצא מהעיר?

ת. אתה אוכל שם איתו אז תצא מוקדם ותדליק איתו, כשאני נוסע לאבא שלי שגר כאן בברוקלין אני יכול להדליק בבית ולהגיע אליו מוקדם, אבל כשאתה יוצא לנסיעה של כמה שעות, תצא מוקדם ותדליק אצלו, אפשר להדליק או איפה שאוכלים או איפה שיושנים, והעיקר לזכור לרקוד, לא לשכוח לרקוד.

ש. האם במוצאי שבת יושבים ושרים ליד הנרות?

ת. כמובן, רק בערב שבת אי אפשר לשבת, הולכים לבית מדרש להתפלל, אבל במוצאי שבת אפשר לשבת ולשיר ניגוני חנוכה, בליל שבת אפשר לשיר ניגוני חנוכה בשולחן שבת, ושוב אגיד לכם, העיקר זה לרקוד, העיקר זה להכניס שמחה בבית, ולהודות ולהלל להקב"ה, איך מודים להקב"ה, אומרים את המילים 'ברוך השם'.

ש. האם אפשר להשתמש בשמן שנשאר בכוסיות?

ת. רק אם עשו תנאי שישתמשו בשמן שנשאר בכוסות, אם לא עשו תנאי אסור לעשות את הסגולה שהרבה אנשים עושים בשמן שנשאר משבת, שמורחים על היד אם יש איזה מכה או

ברסלב, מגיעים להזכיר לו את זה.

• רבינו אמר שהיה בכוחו לבטל לגמרי את גזירת הקטנוניסטין, אבל המחלוקת נגדו גרמה לזה שלא יוכל לבטל כי אם לדחות בעשרים וחמש שנים, יש היום חשבון של מאות אלפי יהודים שהתבוללו ברוסיה, הכל על ידי גזירה זו, והכל בגלל מחלוקת שחלקו על רבינו.

• ברוך השם מגיע לי מזל טוב, נולד בת לחתני, אני מודה להקב"ה, מה איש לב' כל תגמולוהי עלי, כי במקלי עברתי את הירדן ועתה הייתי לשני מחנות.

ש. האם נותנים שם לבת באמצע השבוע?

• ת. עושים את זה רק כדי למנוע מחלוקת ושפיכת דמים, כשהאבא והסבא לא רוצים להיכנס לברסלב, ולכן מונעים את הכל ונותנים שם באמצע שבוע, אבל אין כזה מנהג, אצל מוהרא"ש היו נותנים שם בשבת והיו עושים קידושים, כשיודעים שהאבא לא יגיע ולא יהיה נעים עושים באמצע השבוע וזהו, אנחנו צריכים להודות להקב"ה על החסדים שעושה איתנו.

• אסור לנו לשאול קושיות, רק להודות ולשמוח בהקב"ה, כשעברתי במוסד בוויצן, שמעתי משהו מאוד יפה מהרב מוויצן שליט"א, הוא שאל איך אומרים על דור המדבר שהיו דור דעה, הרי הם ניסו את הקב"ה עשרה נסיונות, הוא ענה שאם נעשה חשבון שבמשך ארבעים שנה היו להם תרעומות רק עשר פעמים, אם כן זה דור דעה באמת, רק עשר פעמים היו להם שאלות בתוך ארבעים שנה...

שמונים עיירות באוקראינה, וכשהוא שמע מרבינו הוא עזב את הכל והגיע להיכנס לרבינו, רבינו היה אברך בן עשרים, והוא התבטל לגמרי, וכמה שאנשים הגיעו לדבר איתו נגד רבינו הוא לא הקשיב, הוא אמר פעם לחתנו על התורה השניה בליקוטי מוהר"ן, מה אגיד לך, שזה זוהר? זה הרבה יותר גבוה מזוהר, להגיד לך שזה תיקונים? זה הרבה יותר גבוה מתיקונים.

• יש בחב"ד ספר שנקרא 'בית רבי', וכתוב שם שבעל התניא זי"ע אמר במחלוקת על רבינו, מי שחולק על ר' נחמן חולק עלי, אני והוא חד.

• הרה"ק הדברי חיים מצאנז זי"ע לא הוריד את הספר ליקוטי מוהר"ן מהשולחן ביום השבת קודש, הוא אמר שזה הספר שלו לשבת, ואני לא מספר לכם דברים שאני שמעתי בברסלב, אלו דברים שכתבו בצאנז, ואני לא מבין איך אפשר לדבר נגד הספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן.

• זכיתי והייתי עם סבא שלי הרה"ק מקארלסבורג באומאן פעמיים, סבא שלי נתן שם דרשת התעוררות לפני אמירת תיקון הכללי, אחרי זה אמרו את התיקון הכללי בהתעוררות רב.

• הס"מ מנסה לעשות מחלוקת איפה שרק אפשר, כל העולם היהודי עכשיו בכעס שירו על יהודים באוסטרליה, למה כועסים שגוי ירה על יהודים, הרי גם יהודים יורים על יהודים רחמנא ליצלן, למה צריך לדבר על חסידויות אחרות, למה צריך לדבר על ספרים אחרים.

• הצדיקים אמרו בשנות השואה, שכשיהודי שוכח שהוא יהודי, מגיע הגוי להזכיר לו שהוא יהודי, ויש עוד שלב, כשיהודי שוכח שהוא חסיד